

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การออกแบบการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ โดยทำการทดสอบแบบสัมภาษณ์ชาวมังที่บ้านห้วยลึก อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ แล้วนำแบบสัมภาษณ์นั้นมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อที่จะนำไปเก็บข้อมูลจริงกับชาวมังที่บ้านหนองหอยเก่า ตำบลแม่แรม อำเภอแม่วิม จังหวัดเชียงใหม่

ประชากร

ประชากรเป็นชาวเขาเผ่ามังที่บ้านหนองหอยเก่า ตำบลแม่แรม อำเภอแม่วิม จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 435 คน ในจำนวน 47 หลังคาเรือน

ประชากรตัวอย่าง

กลุ่มประชากรที่ทำการวิจัยในครั้งนี้ เป็นผู้เฝ้าครอบครัวชาวมังที่บ้านหนองหอยเก่า หรือผู้แทน จำนวน 47 คน เนื่องจากเป็นผู้ที่ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของสมาชิกในครอบครัวมากที่สุด ในกรณีที่ต้องใช้ผู้แทน เนื่องจากหัวหน้าครอบครัวบางคนอยู่ในท้องที่ที่ไม่สามารถจะเดินทางไปหาได้สะดวก เช่น พักอาศัยอยู่ที่ไร่ หรือกรณีที่ผู้เฝ้าครอบครัวไม่อยู่ก็จะทำการสัมภาษณ์บุคคลในครัวเรือนนั้นที่สามารถให้ข้อมูลได้ตามแนวทางการสัมภาษณ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์และแถบแม่เหล็กบันทึกเสียง

การรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูล เป็นการรวบรวมด้วยการใช้แนวทางการสัมภาษณ์ การสังเกต กล้องถ่ายรูป และแถบแม่เหล็กบันทึกเสียง ซึ่งมีขั้นตอนในการรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. การเก็บข้อมูลพื้นฐานทั่วไป เป็นข้อมูลทางสภาพทั่วไปของหมู่บ้าน ลักษณะประชากร เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมที่คาดว่าจะเกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี้ โดยการสังเกต และสัมภาษณ์ผู้นำหมู่บ้านและเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในพื้นที่ โดยใช้คำถามปลายเปิด

2. การเก็บข้อมูลด้านพฤติกรรมทางเลือกวิถีรักษาตนเองเมื่อเจ็บป่วย ได้จากการสัมภาษณ์และสังเกต ซึ่งได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น 2 ส่วน ได้แก่

ก. การสัมภาษณ์เป็นแบบไม่เป็นทางการ (Informal interview) การสัมภาษณ์ผู้นำครอบครัวหรือผู้แทนจากทุกหลังคาเรือนที่เป็นชาวเขาเผ่าม้งในบ้านหนองหอยเก่า โดยมีการเตรียมแนวทางในการสัมภาษณ์ไว้ดังนี้

1) ข้อมูลด้านความรู้และการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการบำบัดรักษาความเจ็บป่วย โดยใช้คำถามต่อไปนี้

1.1) ท่านรู้จักยาตำราหลวงหรือไม่ ถ้ารู้จัก ให้ยกตัวอย่างของยานั้น

1.2) ท่านเคยใช้สมุนไพรหรือไม่ ถ้าเคยใช้ ให้ยกตัวอย่างของยานั้น

1.3) เมื่อสมาชิกในครอบครัวของท่านเกิดเจ็บป่วย (โรคหรืออาการที่เกิดขึ้นบ่อย) ท่านมีวิธีการบำบัดความเจ็บป่วยแต่ละอย่างนั้น

เป็นอันดับแรก อย่างไรบ้าง เช่น ปล่อยให้หายเอง ไปหาหมอที่บ้าน ฯลฯ

1.4) เมื่อสมาชิกในครอบครัวของท่านเกิดเจ็บป่วยต่อไปนี้ ท่านปฏิบัติอย่างไร

1.4.1) เมื่อมีไข้

1.4.2) เมื่อมีบาดแผล

1.5) ท่านทราบหรือไม่ว่า ความเจ็บป่วยต่อไปนี้เกิดจากสาเหตุใดหรือ

สามารถทำให้เกิดโรคแทรกซ้อนอะไรได้บ้าง

1.5.1) ไข้หวัด

1.5.2) ของมีคมบาด

1.5.3) ปวดท้อง

1.5.4) ปวดศีรษะ

1.5.5) ท้องเสีย

1.5.6) มีไข้

1.6) เมื่อสมาชิกในครอบครัวของท่านเกิดเจ็บป่วยในแต่ละโรคหรืออาการ ใครเป็นผู้ดูแลผู้ป่วย ใครเป็นผู้ตัดสินใจเลือกวิธีการรักษา หรือเปลี่ยนวิธีการบำบัดรักษา เพราะเหตุใด

1.7) ผู้ป่วยได้รับการบำบัดรักษาความเจ็บป่วยในแต่ละอาการ จากแหล่งบริการใด เมื่อมีอาการอย่างไรบ้าง เพราะเหตุใดจึงเลือกการบำบัดรักษาประเภทนั้น ท่านได้รับคำแนะนำจากใคร และการบำบัดรักษาวิธีนั้นมีขั้นตอนอย่างไรบ้าง

2) ข้อมูลด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการบำบัดรักษาความเจ็บป่วย

2.1) ท่านคิดว่า "ความเจ็บป่วย" หรือ "การไม่สบาย" มีความหมายว่าอย่างไร

2.2) ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรบ้างเกี่ยวกับการบำบัดรักษาแต่ละวิธีดังต่อไปนี้

2.2.1) การดูแลรักษาตนเองด้วยวิธี

- การปล่อยให้หายเอง
- ใช้อาสมุนไพรรักษาหรือยาแผนปัจจุบันมารับประทาน

2.2.2) การไปรับบริการบริการจากผู้ให้การบำบัดรักษาที่เป็น

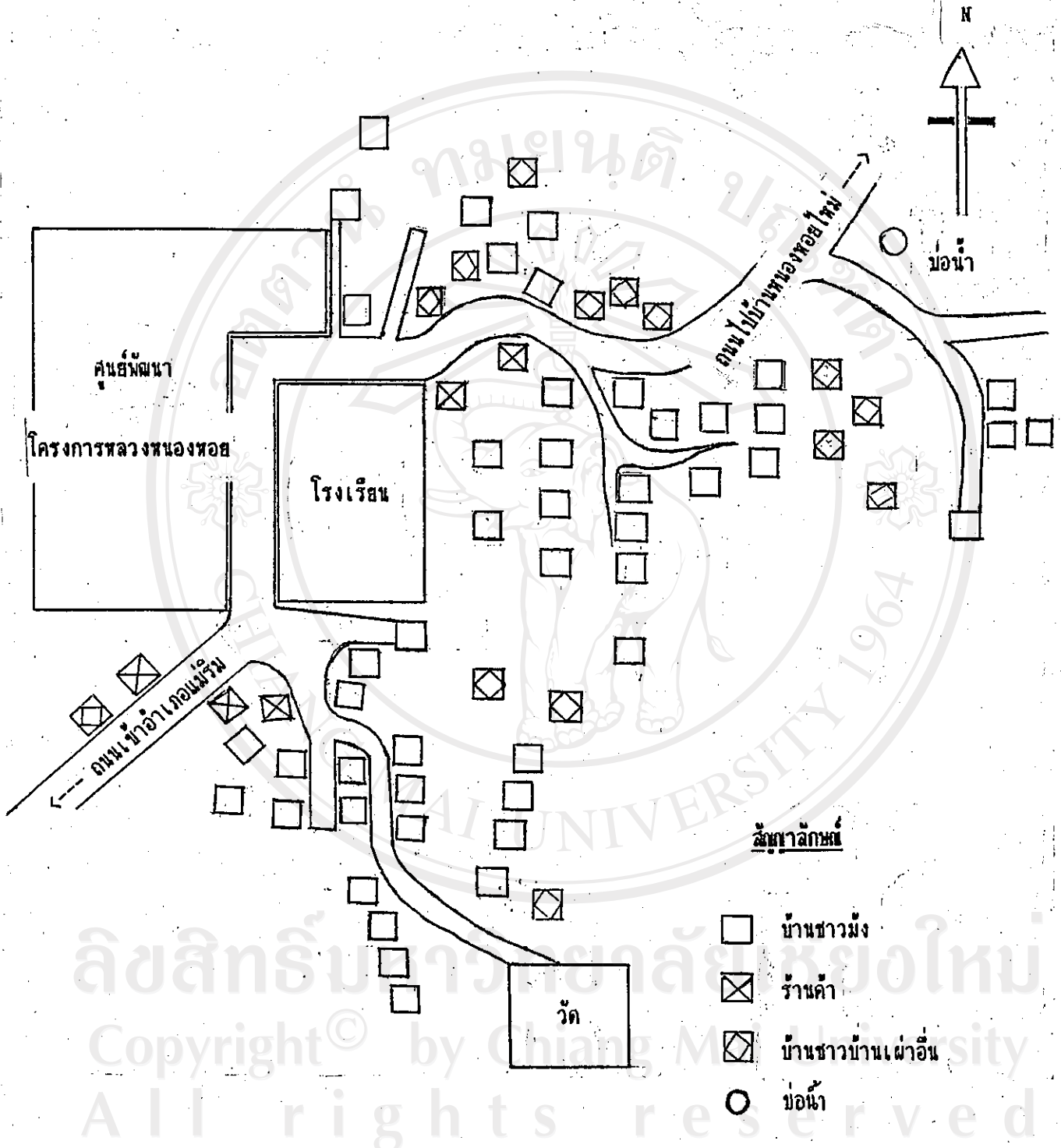
- หมอพื้นบ้าน หมอสมุนไพร หมอผี
- หมอแผนปัจจุบัน ทั้งที่เป็นหน่วยงานของรัฐและเอกชน

- ข. การสัมภาษณ์เฉพาะบุคคล (Key person) ซึ่งเป็นบุคคลที่ให้บริการด้านสาธารณสุขให้การบำบัดรักษาความเจ็บป่วยให้แก่ชาวบ้าน ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านหนองหอยเก่านี้ เพื่อให้ทราบถึงความเป็นมาของการให้บริการ การให้บริการหรือพิธีกรรมการบำบัดรักษาความเจ็บป่วยนั้นๆ รวมทั้งพฤติกรรม การให้บริการ เป็นต้น

ระยะเวลาในการศึกษาครั้งนี้ ได้เริ่มดำเนินการศึกษาตั้งแต่เดือน พฤศจิกายน 2533 ถึง เดือน กรกฎาคม 2534

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ เป็นการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) โดยการบรรยายและใช้สถิติร้อยละที่ได้จากการแจกแจงความถี่ของข้อมูล

รูปที่ 2 แผนที่หมู่บ้านหนองหอยเก่า ตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่